

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Pe pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnine prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2, II., 28.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in velja trisporna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr. če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.
Izhaja vsak dan, izven nedej in praznike, ob 1^h, 6. uri popoldne.

Štev. 174.

V Ljubljani, v četrtek 31. julija 1890.

Letnik XVIII.

O naši narodni organizaciji.

II.

Hočemo li, da bi bilo med našim narodom v tej smeri sporazumenje gledé na voljo in dejanja; hočemo li, da se narod krepí, duševno in telesno ojači, moramo se organizovati. Da se pa izvrši ta organizacija, v to so poklicani v prvi vrsti naši poslanci in zaupniki slovenskega ljudstva. Mi mislimo tu pred vsem ustanovljenje družb okrajnih zaupnih móž.

V vsakem takem pomejnem in dvojezičnem okraji bi morala biti taka družba zaupnikov, ki bi se posvetovali in v gotovih dóbah shajali k zaupnim posvetovanjem o narodnih in gmotnih potrebah slovenskega ljudstva. Tega predloga ne smatramo za kako šimero ali nepotrebnost, kajti v kolikor so nam znani odnošaji na zapadu, iztoku, zlasti pa na severu, pogledi naši niso kaj veseli. Pripravljati se moramo z ozirom na bodoče negotove razmere, da nas sovragi naši zopet jednoč napadejo z vseh strani, da bode ponemčevalna propaganda, vlada-joča danes s takimi gmotnimi zakladi in ponašajoča se s takimi vspehi, pomnožila svoje delovanje, da nakoplje najzapačnejši jugoslovanski veji usodo koroških in polabskih slovanskih bratov. In tu je pred vsem odkazan slovenskim poslancem velik nalog o narodni organizaciji slovenskih pomejnih in dvojezičnih pokrajin.

Te zaupne družbe ali zbori bi morali imeti nekako svoje središče, in v obče svojo jednotno organizacijo. Ljubljana, kot duševno središče Slovenije, in stoječa na čelu narodnega gibanja, godi še najbolj za središče taki organizaciji teh zaupnih zborov.

Vsak zaupni zbor imeti bi moral odbor, koji ima svoje mesečne seje. Vsak poslanec tega ali onega kraja in zaupnik odbora moral bi po potrebi mesečno ali prej o potrebah svojega kraja poročati

ali pa sam priti k seji. Vsled tega bil bi omogočen celotni obraz o političnih in nepolitičnih potrebah vsega našega naroda. Tem načinom se uporabijo vse zmožne moči na pristojnih krajih in vsak poklicanec bode rad deloval v njemu naznačenih mejah. Tako se tudi zapreči drvenje in blepenje nekih oseb po samostojnem in škodljivem postopanju, kakor smo to skusili že večkrat.

Ti zaupni zbori pozivali bi k svojim posvetovanjem odbornike naših najodličnejših narodnih društev, kakor bi to trebalo.

Da nam treba narodnega delovanja, prizná vsak mirno sodeč rodoljub, koji motri naše narodno in politično delovanje poslednjih dvajset let objektivnim očesom. In naši nevspehi in narodne izgube minolih let imajo svoj vzrok samo v nedostatni narodni organizaciji. Kako more imeti neprijatelj pred nami spoštovanje in strah, videč delovanje naše brez vsega zistema, samo od slučaja do slučaja. Pogledimo Madjare, še bolj pa Čehe in Nemce, kako imajo ti izborni in že osvedočeno organizacijo.

Dokler v merodajnih slovenskih krogih povsem ne bodo temeljito znane razmere našega naroda o pomejnih in mešanih krajih, in dokler se ne zjedini mo v nepredorno celoto, s kojo se mora računati, imamo malo nádeje v boljšo bodočnost.

Vse, kar smo tu naveli, zahteva mnogo dela. Slednje nas ne sme strašiti; samo po požrtvovalnih naporih posameznikov slovenskega naroda dospel bi narod naš do vspehov. Združimo se torej vsi k vzajemnemu plodnemu delovanju in uvideli bomo, da bode vsaka vlada prisiljena računati s tako temeljito organizovanim narodom našim.

Ta narodna organizacija ima dvojni namen:

1. Da bi bil ljud v popolnoma slovenskih pokrajinah narodno probujen, zaveden, poučevan o

svojih dolžnostih, o narodnih odnošajih itd., in tem načinom postal požrtvovalnejši za narodne svrhe;

2. da bi bile vsled te zavednosti in požrtvovalnosti pridobljene in ohranjene one prevažne vrste slovenskega naroda v ponemčenih krajih Koroške, Štirke in v poitalijančenih v Primorji.

Da bi bila večina Slovencev na Kranjskem narodno zavedna, je, — kakor uči skušnja, — povsem dvojilivo; pogledimo naše dvojezične pokrajine. Kako je pa z narodnim šolstvom, s temi raznimi političnimi in nepolitičnimi zastopstvi? V obeh deželah, to je, Koroške in Štirke, nahaja se več ali manj mest, trgov in vasij in družih korporacij s prebivalstvom večinoma slovenskim, v kojih vlada kopica Nemcev ali odpadnikov nad ogromno številno slovensko prevago. Koliko tisoč in tisoč slovenskih otrok, učencev in dijakov se vzgojeva po nemških, narodni smeri škodljivih ustavih! Koliko milijonov in milijonov slovenskih novcev se tu v središči upravlja zoper nas od neprijateljev naših!

Napredek, kojega je učinil slovenski narod v poslednjem desetletji, in s kojim se tako radi ponašamo, je povsem relativen. Često pisarimo o bujno procvitajoči književnosti naši, o razvitku našega ljudskega šolstva, o odličnih umotvorih slovenskih rok v obrtni stroki; radi poukazujemo na to, kako se narod naš trudi v vsakem oziru duševnega napora tekmovali i z drugimi, — z jedno besedo, z nekim zadovoljstvom se oziramo na minola leta narodnega delovanja, — toda še v večji meri je v teh strokah napredoval nevarni naš protivnik.

In motreči natanko vse te podrobnosti, uvidimo, da smo za pglavitne pogoje našega narodnega razvitka, — za bodočnost svojo, — jako malo skrbeli . . .

Narodne organizacije, organizovanja narodnega življenja, organizacije slovenskega ljudstva na pomejni črti v kritični dóbi, ko se Nemci osredili in zdru-

LISTEK.

Matevž Pane, lovski pomočnik.

Zapisal — y.

(Dalje.)

Matevž je tedaj vzel eno puško v roke, potehtal jo, nastavil na lice in nekoliko časa meril skozi okno. Sodba je bila dobra. Dobrovoljno je prikimal, zopet jo dejal na ramo in z drugo enako začel.

„Take puške, da! Te so za petelina! O pa nam ne bo odišel, kakor zadnjič, pa ne“, opomni sam za-se.

Jaz sem si nalašč popravljaj obleko, nisem hotel motiti Matevža v važnem premišljevanji.

Sedaj pride na vrsto, kar je na stole razložil. Težke vrhovne suknje so mu ugajale, pomigal je dobrohotno z glavo. Opazil je tudi pletenico, iz katere je gledalo nekaj dolgih steklenih vratov.

Še bolj se mu razvedri obraz, premišljevanja je bilo konec.

„O to pa, to! Gospoda sta se dobro preskrbela. Sta že skušena lovca. Vi ne veste“, obrne se k meni, „kako dolga je noč, ako se zaspati ne more. Človek ima potrebe, o katerih se mu prej še sanjalo ni. Pa te žeja muči, in lačen si, sedaj začneš zdihovati, ko te zaspanec lomi, a še zadremati ne

moreš, in ako še nisi kadilec, pa je dolgočasno, o dolgočasno. Tukaj pa bo gotovo za vse potrebe.“

„Saj bomo tukaj večerjali, po noči vsaj ne bomo ne pili ne jedli“, odgovorim mu. „Menda vi lovci po noči ali celó v spanji tudi ne jeste?“

„O pa ne, ampak to je pa res. Če tudi celo noč spim, na jutro sem lačen, naj je bila še tako dobra večerja. Na lovu se pa ne dá spati, posebno tiste ure v koči bo dolgočasno. Ako se bodeta pa gospoda s tem zabavala, kar je v steklenici, kmalu vse mine. — Ali tobak pa tudi imata?“

„Zakaj? Ali ga petelin potrebuje?“

„O pa ne! Kje se bo petelin na tobak privadil? Saj nima krajcarjev, da bi poletel v trafiko pónj. Zastonj ga pa še meni ne dajo.“

„Nič se ne boj, Matevž, za naju bo že. Kaj pa ti?“

„O ravno prej sem ga kupil za osem krajcarjev. Saj jaz sem navajen, vem, kaj se potrebuje, ali gospodje lovci največkrat ono pozabijo, česar potem najbolj pogrešajo. — Pa saj ne bodete zamerili, da sem Vas na to opomnil?“

„Kaj še! Da bi le petelina ne zameril. — Čakaj, Matevž, kdo nam bo pa vse to nosil? Midva sva se za kočó dobro preskrbela, mrzlo je posebno na jutro v gorah in nočeva kakega prehlajenja ujeti. Norčevali bi se ljudje, češ, petelina nista dobila, sta pa kašelj prinesla.“

„No kdo bode nosil? Jaz, to se razume!“

„Ti imaš tudi svojo puško in drugo, ne bo vse to pretežko za-te? Lahko še enega možaka najameš, da vsaj vrh gore prinese.“

„O pa ne! Pretežko? Kolikrat sem še več nesel v gorovje!“

Sedaj vstopi moj tovariš in dvogovora je bilo konec.

„Matevž, le pijte in jejte, bova že midva plačala, in glejte, da nam naše robe kdo ne odnese!“

„O pa ne! Moralo bi jih že deset priti, da bi kaj odnesli. Pa hvala vama za malico, pol litra ne bode škodovalo.“

„Le cel liter ga pokličite, bodete lažje nosili!“

„O pa še boljše, saj v gozdu ni gostilne.“

Odšla sva v bližnjo krčmo „pod skalo“. Tu se dobi vedno dobro pivo, tudi kateri naših znancev je popoldne gotovo ondi. Nisva se motila niti o pivu, niti o znancih. Pogovor se je sukal le o lovu. Znali so že, kam sva namenjena. Nisva dolgo tam ostala, še po dnevu bi bila rada nekaj pota storila, v temnem mraku dolgo med drevjem stopati, ni posebno prijetno. — Voščijo nama dobro srečo z opombo, naj se jutri dopoldne gotovo oglasiva, da poročava, kako se je vse vršilo.

V gostilni dobiva Matevža. Zadovoljno je sedel pri naši robi, le malo vina je bilo še v kozarci.

žili vse svoje moči v velikih osrednjih in nebrojnih krajnih nacionalnih društvih, — mi nismo dovršili. In tedaj ima ves naš narodni boj na pomejnih in mešanih krajih obraz toliko partizanskega boja brez načrta, brez cilja in brez skupne misli.

Slovenske manjšine so pa za naš narod jako važnega političnega in narodnega pomena, te ne smejo pasti po nobeni ceni. V sedanjih razmerah seveda, kakor smo že prej poudarjali, je dolžnost zaupnikov slovenskega naroda, tem pionirjem slovenske ideje zagotoviti trajnost in bodočnost.

Kako se ima to zgoditi, označili smo že v prejšnjih vrstah. Korporacija — okrajni zbori zaupnikov z ljubljansko centralo — koji naj se izroči organizacija slovenskih pomejnih in mešanih krajev, obsežati bi morala predvsem odlične osebe našega javnega življenja, brez razločka politične barve. Tu niso merodajne in ne odločujejo stranke, kjer se gré za celoto.

Bojimo se, da bode vsled „političnega umora“ Podkloštrom na Koroškem, kjer biva slovenski ljud na jezikovnem mejniku, odslej napadan s podvojenimi močmi; „schulverein“, „südmark“ in „bauernbund“ bodo pa delovali na vse pretege, da se narodnostna črta pomakne zopet malo globlje.

Sme mari obvarovani pred daljšimi izgubami? Kdo dela pri nas v njih zaprečenje? S kakimi močmi in sredstvi? Te čisto slovenske pokrajine morajo povsem in temeljito biti pridobljene narodni poštrevnosti in zavednosti. V vsakem kraju mora imeti v prvi vrsti prej označeno narodno društvo svoje odbore in se mora zanje skrbeti. Toda to se ne bode doseglo samo z novinarskimi članki! To dosežemo samo jednim načinom: pošljite v vsako mesto, trg in vaš rednega odposlanca, koji naj govori z ljudstvom, ustanovi naj odbor ter izroči osvedočenim možem v obrano. Tacih oseb treba predvsem iskati v kraju samem ali v okraji; ako jih ni ondi, pošljite jih iz Ljubljane. Ti naj proučé gospodarske in šolske potrebe ter o njih poročajo osrednjemu odboru. V to so pa poklicani poslanci v prvi vrsti.

S tem pridobimo gmotnih sredstev in vzdramimo ljud o potrebah slovenskega naroda v kraju in ozemlju večinoj nemškem, s tem se seznanimo z gospodarskimi in šolskimi potrebami slovenskih naših pokrajin. Sodobno se pa mora tudi delovati v zmešanih krajih. Tja se morajo poslati osvedočene moči iz Ljubljane in drugih bližje ležečih slovenskih mest in trgov. Na pomejišči moramo temeljito poznati vsako vaš, njen narodni obstoj, njene gospodarske, zlasti pa rokodelske in obrtniške ter šolske potrebe. O teh se mora točno poročati v Ljubljano osrednjemu odboru, koji ima brez odloga poskrbeti pomoči pri političnem ali drugem društvu.

Posebno pozornost pa treba obračati dalje jezikovnim „otočcem“ v popolnem nemških krajih. Taki se nahajajo v vsakem trgu in nemškem obrtnem kraju. Ondi ustanavljajte izobraževalno slovensko

društvo, s čegar pomočjo ali informacijo morete bodisi ustanoviti šolo ali kak denarni zavod; s tem bi slovenskemu življu dali duševno-narodno in gospodarsko gmotno podporo. A treba tudi za to skrbeti, da se njihovi obrtni izdelki razpečavajo na vse kraje.

Taka organizacija je plodno narodno delovanje. Nemci je nazivljejo „nationale Kleinarbeit“, ter delujejo pri tem sostavno, izborno in premišljeno.

V uresničenje vseh tu navedenih načrtov treba sotrudnega delovanja in podpore slovenskega novinarstva in slovenskih poslancev.

Marsikdo bo vprašal, čemu imajo naš slovenski poslanci izvršiti to ogromno in težavno delo? Mislimo, da je odgovor dokaj lehak. Poslanci, kot zastopniki naroda in izvrševalci njegove volje, so predvsem poklicani na to gledati, da slovenski ljud v narodnih borbah ne trpi nobene izgube, ter čuvati, da se zakoni izvršujejo povsem pravično!

Dosti dolgo smo poznavali razloček med teorijo in delom; bilo bi torej odveč, o tem še dalje razpravljati. Po tej počasni poti naših postavodajnih institucij nismo mogli doseči doslej mnogo, v bodočnosti bomo še manj dosegli, ako bomo tako mlačni, kakor doslej. Svoje moči cepimo in je traktimo z manjšimi in podrejenimi vprašanji, čisto neznačnimi vprašanji — za najvažnejše zadeve narodne naše bodočnosti se pa še zveni nihče ne.

Želimo, da v tej smeri nastane pri nas skoro prevrat. Pred vsem treba informacije, in temeljite informacije o naših razmerah v zmešanih in pomejnih krajih, dalje temeljite in vsestranske organizacije slovenskega ljudstva, vdeleževanja zastopnikov naroda pri tej organizaciji in večkratnega občevanja z ljudmi — in nadejati se je, da pretečo nevarnost nenasitnega ponemčevanja, ako složno pomagajo in sodelujejo vse vrste našega naroda, zaprečimo za vse čase.

Da bi se pa to skoro zgodilo, je predvsem iskrena želja naša! S.

Politični pregled.

V Ljubljani, 31. julija.

Notranje dežele.

Češko-nemška sprava. Neki poljski list poroča, da je grof Hohenwart pisal dr. Riegru pismo, v katerem ga prosi, naj ne stopi s političnega odra, ker bi odstop češkega voditelja ne provzročil le prevrata na desnici državnega zbora, temveč tudi vlade. — Moravski listi pišejo soglasno z nami o češko-nemški spravi. „Mor. Orlice“ pravi, da Nemcem ni toliko na razstavi deželni, nakor na časti. Z razstavo se hočejo le maščevati nad Čehi, ako se je ne vdeležé. — „Hlas“ piše, da hočejo Nemci le ukazovati Čehom: Ali podpišite vse točke sprave, ali pa se mi ne vdeležimo deželne razstave. Nemci sami izpodkopavajo spravo, akoravno se muzajo, da želé pošteno spravo. — Poljska „Nowa Reforma“ trdi, da so Nemci z zadnjo svojo izjavo postavili rešitev sprave na ost meča, ker so Čehom napovedali gospodarski boj.

se ustaviva in zagledava našega lovca, kako enakomerno prestopa z dolgimi koraki. V eni roki nosi varno pletenico, v drugi drži suknji, pa jo molé maha navzgor. Midva sva se že oddahnili, razgreta pljuča so se umirila, lahko bi šla zopet naprej, a sklenceva počakati Matavža. Saj ne bode potem rekel: „Karjance“ pa nimata ta gospoda, pa ne! Tudi se nama je smilil. Mi dva sva lahko napravljena, ne nosiva skoraj nič, a on mora poleg svojih reči še najino težko prtljago uesti. Naj se torej še on oddahne.

„Naglo hodita gospoda, še mene bi ugnala.“ „Ste že kaj trudni, Matavž?“ vpraša ga tovariš.

„O, pa ne! Od česa?“

„Pa težko nesete, vas roki nič ne bolita?“

„O, pa ne! Roka me bolela? Je že vajena takih reči.“

Nič se ni kaj rad ustavil, še poznalo se mu ni, da gré v hrib. Kakor bi šel na sprehod, šetal je kviško, še ogrel se menda ni.

„Kaj vam ni nič vroče?“ ustavim ga.

„O, pa ne! Zakaj? V hrib mora se počasi hoditi, dolgé korake delati in upogneno naprej se držati, pa gré.“

Zdaj boš, dragi bralec, spoznal, od kod je dobil Matavž priimek „Pane“. Kadar je namreč v pogovoru — in govoril je naš Matavž vedno rad — kaj zanikal, je bilo stalno: pa ne, ali še bolj od-

„Pro Patria“. „Popolo Romano“ je hotel zagovarjati razpuščenje imenovanega irredentovskega društva, zato pa mu je pisal Bonghi, predsednik društva „Dante Alighieri“ mej drugim tudi to-le: „Vsekako je umevno, da se je poslal pozdrav društvu „Dante Alighieri“ povodom kongresa društva „Pro Patria“. Ali nimata istega cilja v italijanskih provincijah v Avstriji? Upamo, da pošljejo Italijani od povsodi enake pozdrave. In prepričani smo, da si bo samo ena vlada napačno razlagala te pozdrave. Sicer je ona vlada že večkrat tako napačno postopala; in dostikrat jej je bilo žal svojega postopanja, a kakor je videti, še premalokrat.“ Tako in enako dajejo lahonski vročerkvi duška svojej razburjenosti, a brezuspešno. Kaj bi se jezili in „rotili, ko vse nič ne pomaga. S svojimi protiaustrijskimi načeli izkopal je imenovano društvo samo sebi grob, na katerega padajo zdaj Lahonom debele krokodilove solze.

Vnanje države.

Srbija. Iz Pričine se poroča 28. t. m.: Albanci so napali tukajšnjo srbsko šolo, odvedli tri učitelje, eno učiteljico, zasramovali jih in zaprli. Albanci počenjajo dan za dnevom grozne reči proti kristijanom.

Rusija. Ruski listi se vedno bolj zanimajo za nameravan obisk nemškega cesarja v Peterburgu. Mej drugim trdijo tudi, da bode spremljalo cesarja razven Caprivija do sedemdeset družih dostojanstvenikov. Veliko rusko brodovje bo neki sprejelo visokega gosta v pristanišči v Revalu.

Nemčija. Neki list poroča, da je poročilo o nemško - angleškem sporazumenji nemške kroge v Sansibarji zadelo, kakor strela iz jasnega neba. Splošno se je pričakovalo, da se bodo pogajanja končala z razglasenjem nemškega pokroviteljstva nad Sansibarjem, a ni se jim izpolnilo dolgo gojeno upanje. Nemško društvo in vzhodno-afriško društvo ste pokrili svoje zastave s črnim pajčolanom. Kakor so bili Nemci potlačeni vsled te pogodbe, istotako so dajali Angleži duška svojemu veselju pri pojedinah in govorih; kajti Anglija je gospodar v Egiptu in srednjem Sudanu tja do Nigra.

Anglija. Državni podtajnik Fergusson je opomnil v spodnji zbornici pri tretjem branji o helgolandskem postavnem načrtu, da je Nemčija vsekako opravičena, uvesti carino v svojih pokrajinah. To bi sicer Sansibarju škodovalo, ker bi se njegov promet nagnil bolj na nemška pristanišča; vendar pa je pričakovati, da bi se Sansibar v tem odškodoval s svojim splošnim kupčijskim razvojem. Razvoj kupčije pa bode angleško-nemška pogodba najbolj pospeševala. — Vsak na svoj način: Druge evropske države se oborožujejo bolj na suhem, Anglija pa seveda bolj na morji. Njeno brodovje se je ta mesec jako pomnožilo. Za obrambo svojega ozemlja in vód bode imela na razpolaganje 19 velikih oklopnih, 18 križarjev in poleg tega mnogo manjših ladij. — Zbirajo se kongrest, da bi zagotovili splošni evropski mir; na drugi strani pa se države neprestano oborožujejo. Ali ni položaj evropski podoben bojnemu bogu, držéčemu v jedni roki oljko, v drugi pa meč? Kdaj bode konec brezmejnemu oboroženju?

Turčija. Kakor poročajo listi, bil je v armenski cerkvi v Stambulu hud vihar. Dotična občina je zahtevala od patrijarha, z ozirom na dogodke v Armeniji, da odloži svojo službo. Ker se je patrijarh temu zahtevanju protivil, prišlo je neki v cerkvi in pred cerkvijo do tepeža. Žendarmi in vojaki so morali poseči vmes s silo. Ranjenih in mrtvih je neki dvajset oseb. Sultana je ta dogodek

„Kaj bomo šli, gospoda?“ vpraša Matavž. „Če prej odrinemo, bolje je. Gospoda hodi počasi v hrib, rada se okolu ozira, kakor je razgled, in marsikateri se je že ustavil v grmovji in vabil družbo, naj ne pozabi pogledati okrog, kako se lepo vidi, četudi iz goščave nisi imel razgleda. Revez se je sramoval očitno spoznati, da je truden.“

„No čez naju se ne boš pritoževal, da slabo hodiva. Boš pil še pol litra?“

„Hvala! Imam dovolj, četudi bi še malo ne škodilo.“

Moj prijatelj se nasmehne, pokliče natakarja, naj natoči Matavžu še eno merico.

Vzameva puški in lovski torbi, drugo ni pustil Matavž, ki je kaj brzo spraznil steklenico.

„Začetkoma le bolj počasi!“ modruje Matavž. „Debele tri ure imamo do kočé, in ni dobro prehitro se utruditi.“

Kako lahkonom gré človek na lov! Puške na rami ne čutiš, in strmina te ne utruja. Pač je bila slaba pot, tu je deževje spralo, tam zopet se ti mane pod nogo drobni pesek, tu treba je preskočiti jarek, tam se izogniti debelemu kamnu in zopet ti kriva močna korenina zavira pot. Vse take zapreke naju niso motile. Z desno oprimeš za puško, z levo pritrđiš lovsko torbo, pa lahkonom poskočiš, in kmalu smo že precej visoko. Za Matavža se niva brigala, star je dovolj, da se ne zgubi. Na parobku

ločno: o, pa ne! Zraven tega je imel še drugo lepo lastnost. On se namreč ni z lepa razjezil. Le kadar mu je kaka stvar preveč nagajala, zarentačil je: streha orehova! Pa kmalu ga je razburjenost popustila. Kregal je pa takoj samega sebe: pa ne, pa ne Matavž. Saj nisi nič boljši, ako se togotiš, in če zakolneš, kaj si pridobil? Pa ne tega, pa ne!

Prvi mu je dal priimek „Pane“ prejšnji logar, kateremu je Matavž pomagal več let. Neki dan ga je klical in sam Bog vé, kaj je bilo, Matavž ga ni slišal, četudi je imel tanka ušesa. Logar nejevoljno glasneje povzame: O, Pane! Matavž se je obrnil, ne da bi mislil, da ta klic njemu velja. Ali ko je spoznal, da logar njega gleda, bilo mu je takoj jasno, zakaj ga je počastil s tem naslovom. Gospodarju nasproti ni zameril, četudi takrat ni bil najboljši volje. Pozneje se je temu privadil, celó drugim ni zameril, če so ga zvali „Pane“. Tako se je pozabilo njegovo pravo ime Breclj; bilo je zabeleženo le še v „poselski knjižici“, lovci in drugi poznali so ga le kot Matavža Pané-ta.

Midva sva vedela, od kod njegov priimek izvira, klicala sva ga le Matavža brez naslova. Čemu žaliti možaka, ko nama ni dal nobenega povoda.

Ura je bila že deveta, ko pridemo na kraj svojega počitka. To vam je zeló priprosta hišica. Trgovje je dobro in trdno, a stranice so z lubjem, trskami, dračjem tako opletene, da ne more burja v mali

jako neugodno dirnil. Še tistega dne je bajé od-pustil policijskega ministra ter postavil na njegovo mesto Mutesarifo. — Poročila, došla na nekatere generalne konzule v Carjigradu, konstatujejo kolero v Meki. Izmed 13 zbolelih je umrlo 7 oseb. Turška oblastva so storila potrebne korake, da zaprečijo razširjevanje neizprosne morilke.

Amerika. Zadnje dni so dohajala poročila o nemirih v Argentini. Najnovejše poročilo pa trdi, da je vstaja že zatrta. Predsednik in narodna vlada imajo zopet vso oblast v rokah.

Dnevne novice.

(Povodom današnje poroke) gospe nadvojvodinje Marije Valerije s c. in kr. visokostjo nadvojvodo Frančiškom Salvatorjem je prevzvišeni gospod knezoškof ljubljanski ob 10. uri dopoldne daroval slovesno sv. mašo z obilno azistencijo. Navzočni so bili: Deželni predsednik baron Winkler, podmaršal pl. Watteck, generalni major Schillehawsky z mnogimi častniki, deželni glavar dr. Poklukar z deželnimi odborniki, župan Grasselli z mestnimi odborniki, predsednik dež. sodišču Kočevar z mnogimi uradniki, profesorji srednjih šol, načelniki ostalih državnih uradov in mnogo odličnega občinstva. Po sv. maši je bila „zahvalna pesma“. Na to so se poklonili in izrazili čestitke tem povodom visokorodnemu deželnemu predsedniku prevzvišeni gospod knezoškof s stolnim kapitulom, deželni odbor, mestni zastop in razne druge deputacije. — Z mestne hiše, deželnega dvorca, deželnega predsedništva, gimnazijskega poslopja, okr. glavarstva ljubljanske okolice in drugih poslopij vihrajo zastave. Skoraj vse občine na Kranjskem so tem povodom po dotičnih oblastvih izrazile svoje čestitke.

(Prevzvišeni gospod knezoškof ljubljanski) je s stolnim kapitulom izrazil danes v imenu vse kranjske duhovščine po c. kr. deželnem predsedniku v izbornem govoru najboljša voščila presvetlima poročencema ter najponižnejšo udanost in zvestobo do presvetlega cesarja in vse cesarske rodovine. Gospod deželni predsednik je radostnim srcem vsprejel ta novi lojalni izraz kranjske duhovščine, zagotovil, da ga bode enako radostnim srcem predložil pred cesarski prestol in pristavil, da bode tudi Nj. veličanstvo gotovo jako milostno vsprejelo izraženo lojalnost, ker je že opetovano priznalno pohvalilo lojalno delavnost slovenske duhovščine.

(Serenado) priredi danes zvečer ob polu 10. uri slovensko delalsko pevsko društvo „Slavec“ gospodu deželnemu predsedniku v proslavo današnje poroke nadvojvodinje Marije Valerije z nadvojvodo Frančiškom Salvatorjem. Društveniki „Slaveci“ bodo z razvito zastavo in gorečimi bakljami odšli iz društvenih prostorov na Starem trgu pred hišo predsednikovo, tam bodo zapeli štiri pesme — kot zadnjo „cesarsko“, — ter se v istem redu vrnili.

(Ciril-Metodovo društvo) v Ljubljani je imelo odborovo sejo dne 30. t. m. Navzočni: Močnik, Mur-nik, Svetec, dr. Vošnjak (blagajnik), Zamejec, Tomo Zupan (predsednik). Predsednik se spominja vese-

lega dogodka, ki se je danes zvršil v presvetli ce-sarski rodovini, poroke nadvojvodinje Marije Valerije z nadvojvodo Frančiškom Salvatorjem. Ta izjava se ima v zapisniku zabeležiti. Potem jemlje odbor na znanje poročilo blagajnikovo in zapisnikarjevo. Go-riški ženski podružnici sv. Cirila in Metoda se iz-reka prisrčna zahvala za rodoljubni trud in marljivo delovanje na korist Ciril-Metodovemu društvu. Po-družnici, ki želi katekizmov in molitvenih knjig za razdelitev med ukaželjno mladino, bode se ustreglo, zakaj v prošnji se tudi navaja, da se mladina iz molitvenih knjig mej drugim koristnim in potreb-nim privadi slovenskemu branju. — Kar se tiče dr. Čučka oporoke, se je dognala pogodba z materjo in drugim dedičem pokojnega. — Prošnje za službo otroške vrtnarice v Trstu naj se oddajo podružnici v Trstu, da si med prosilkami izbira. — Občni zbor se določi na 24. septembra ob 11. uri v ljubljanski čitalnici. Vspored in drugo potrebno se bode pravo-časno razglasilo.

(Ogenj.) Včeraj dopoldne okolo 10. ure je po-gorel g. županu Josipu Verbiču v Bistri pri Bo-rovnici vezan kozolec z desetimi okni poln žita in sena; zgorelo je tudi nekaj vóz. Pogorelec je za-varovan, a ima vendar še veliko škodo. Kako je ogenj nastal, nam dopisnik ne vé povedati. Čudno pa je, ker je kozolec oddaljen od drugih poslopij in ni bilo nobenega bliska. Na pomoč ste prihiteli gasilni društvi iz Borovnice in Verda. — Pred Ve-liko nočjo je gospodu Verbiču pogorela hišna streha.

(„Slavec“) je sinoči svojemu priljubljenemu predsedniku gosp. Ignaciju Valentinčiču kot v predvečer njegovega godu zapel podoknico. Pevcev je bilo nad 40; pesme so se izvajale jako točno.

(Neosnovana jadikovanja.) V graški „Tages-post“ z dne 25. t. m. toži nekdo, da se na tukajš-njem c. kr. učiteljsku vedno bolj slovenizuje. Mej drugim so se to leto vpeljale mirno in tiho za učečo se mladino slovenske propovedi ob nede-ljah in praznikih, kakor tudi vse molitve. — Ali res misli nemška gospóda, da je to tako grozna krivica, če so se vpeljale slovenske propovedi, kar bi moralo že zdavnej biti, ker se veronauk na obeh učiteljskih že več let poučuje v slovenskem jeziku. Torej še te trohice nam ne privoščite? Ali še niste zadovoljni, nemška gospóda, da se na moškem učiteljsku le v peterih predmetih deloma poučuje v slovenščini, na ženskem pa le v treh? Kako naj ti gojenci, vzlasti učiteljice, potem poučujejo mladino na slovenskih ljudskih šolah? Naše prepričanje je in ostane, da se morajo prej ko mogoče razmere na tukajšnjem c. kr. učiteljsku na obeh oddelkih že en-krat vpraviti, da bode ustrezalo svojemu vzvišenemu poklicu in razmeram prebivalstva, ne pa le nekaterim tamošnjim osebam, katere slovenščina bóde v oči.

(Srd nad srd.) Graška tetka in za njo drugi liberalni listi se jezé, da je na celovškem učiteljsku razpisano mesto učitelja za zemljepisje in zgodovino ali nemški jezik z opombo, da se bode oziralo le

na take prošnike, ki so tudi slovenščine zmožni. Ta srd je pač neosnovan s pedagogičnega stališča. Na Koroškem je vendar nad 130.000 Slovencev, ki imajo pravico do slovenskih šol. Če pa se učitelji ne priučé slovenščini, gotovo ne morejo pouče-vati mladine v njenem maternem jeziku. Ali naj se „inferijorni“ Slovani učé vseh avstrijskih jezikov, da dobé službe? Kdor hoče službo, naj si pridobi zánjo tudi sposobnost, naj bode Nemec ali Slovan.

(„Pro Patria.“) Tudi med tržaškimi Italijani so izjeme, ki odobravajo vladno naredbo, vsled ka-tere je bilo razpuščeno društvo „Pro Patria“. Tako je „Edinost“ zopet objavila pismo nekega Italijana, ki piše mej drugim: Mi vsi, ki smo vdomačeni v Trstu ali njega okolici, strinjamo se popolnoma s postopanjem visokega ministerstva proti društvu „Pro Patria“, zakaj to društvo je bilo zgolj politično in torej škodljivo državi. Da naša mladina dobiva pouk v italijansčini, nikakor ni treba, da se snujejo društva à la „Pro Patria“, katere zavodi so širili le irredentizem. Osobito pa ni treba takih za-vodov za okolico, kjer imajo pravico do obstanka le slovenske šole, ker tam so otroci slovenske národnosti in smejo zahtevati pouk v slovenskem jeziku. Otrokom je treba tudi verske vzgoje, ka-tero pa izključuje irredentizem. Laž pa je, da bi bilo vse mešanstvo užaljeno zaradi razpusta dru-štva „Pro Patria“, kakor si domišljajo liberalni listi, temveč se tega veselí večina Tržačanov, ki so ostali dobri Avstrijci.

(„Germanenbund.“) Tako se imenuje novo dru-štvo, katero so zatirani (?) Nemci ustanovili proti bojaželnim (?) Slovanom v Avstriji. Odvetnik dr. Edvard Glantschnigg, ki se je nedavno iz Celja pre-selil v Maribor, povabil je vse svoje somišljenike v to „zvezo Germanov“. Te dni so imeli osnovalni shod. V odbor so izvoljeni: Srp, Rzihar, Marež itd. Če so vsi člani taki Germani, kakor kažejo imena odbornikov, tedaj jih je mati Germania lahko vesela.

(„Katoliška družba“) ima prihodnji torek 5. avgusta na Rožniku jutraj ob 5. uri sv. mašo z navadnim darovanjem za uboge Vincencijeve družbe.

(Izseljevanje.) Na kolodvoru na Zidanem Mostu sta 22. t. m. ustavila dva orožnika 22 kmečkih oseb, ki so se hotele izseliti v Ameriko; od teh je bilo 12 mladenčev s Hrvatskega v vojaški starosti, ki so imeli ponarejene potne liste. Orožnika sta te begunce in voditelja cele družbe izročila okrajnemu sodišču v Laškem.

(Dva vojaka utonila.) Pet topničarjev druge baterije v Gradcu nastanjenega topničarskega polka, ki so na povratku od strelnih vaj v Krškem imeli odpočitek v Mariboru, šlo se je minolo soboto zve-čer vozit v čolnu po mestnem ribniku. Sredi vode se zvrne čoln in pet vojakov pade v vodo. Trije so se rešili smrti, neka Entemann in Batič pa sta utonila.

(Nova nemška beseda.) Nemški jezik mora se zahvaliti matematičnemu društvu berlinskega vse-učilišča za novo besedo, ki bode obogatila njega zaklad. Beseda se glasi: „Vereinseigentumsver-waltungsdurchsichtsausschuss“.

(G. Svetozar Manojlovič.) stotnik in poznat prelagatelj hrvatskih pesem na nemški jezik, dobil je jako laskav poziv od severo-ameriške vlade, naj na nemški jezik prevede šest daljših hrvatskih in srbskih pesem. To delo je menda namenjeno za veliko razstavo, ki bode prihodnje leto v Chicagu.

(Na Opčinah) pri Trstu bode prvi somenj za živino in kramarsko blago dne 4. avgusta, potem pa redno 4. dan vsakega meseca. Dne 3. avgusta odpre se na Opčinah na progi južne železnice po-staja, 10 minut daleč od vasi.

(Kranjsko-primorsko gozdarsko društvo) ima letos v okolici tržaški dne 9. in 10. septembra svoj letni shod. Prvi dan si ogleda pogozdovanje od Se-žane proti Trstu, dne 10. je zborovanje, popoldne ob 3. uri skupen obed, zvečer na parobrodu vožnja v Miramar. Na željo vdeležencev bo 11. avgusta izlet v postojinsko jamo in potem iz Gorice po Tr-novskem gozdu v Idrijo ali pa čez Beljak ogleda-vanje zgradb proti hudournikom v dravski dolini. Oglasiti se je treba za te izlete pri načelniku pri-morskega gozdarskega društva, g. Burgstalerju.

(Vabilo) k tomboli, katero priredi prostovoljno gasilno društvo v Postojni v prid svoje blagajnici v nedeljo 3. avgusta 1890 v gostilni „pri Jami“. Začetek ob 5. uri popoldne. Pred in po tomboli svira godba. Na večer prosta zabava.

prostor. Dve klopi ob straneh je vsa oprava, ob tretji strani nekaj sena za posteljo v sili.

„No, pa smo tukaj“, reče Matevž, odklenivši duri.

Puški postavi v kót in oba sva posegla po suknjah. Ne sicer, da bi Matevžu pomagala, pač pa da bi se ne prehladila. Od brze hoje sva bila nekoliko mokra, in zebsti je začelo. Dobro se zavi-jeva ter sedeva na klop. Na drugo se je naslonil že Matevž, zraven sebe postavil tudi pletenico.

Hišica ni imela okna. Temno je bilo zunaj, še bolj v koči. Ali Matevž je vedel, kaj bo potreba. Seboj je vzel malo svetilnico, katero je zdaj precej prižgal. Brati bi sicer ne mogel pri taki luči, a nam je zadoščevala, bilo je kratkočasneje, kakor v temi. Svetilnica bi nam bila služila tudi po gozdu, a da-nes še ni bila potreba.

„No, Matevž, zdaj pa dajte sém, kar ste pri-nесли!“ pravi tovariš, ko se je nekoliko ogrel.

Iz pletenice vzame dve steklenici. Niste bili sicer veliki, a kolikor je, je dobro. Kdor ni še hodil v hribovje in se še ni pošteno spotil v strmi hrib, ne vé, kako slastno človek povžije božjo kapljico.

Kozarca nismo imeli, pa to nas ni spravilo v zadrego. Saj nismo bili ne v hôtelu pri obedni mizi, ne v kakem modernem salonu, kjer se tako na zunanost gleda. Prijatelj mi poda steklenico, naj pijem iz nje.

Nisem posnemal Ribničanov: „Kaj ste rekli?“

Precej sem ponudbo sprejel, nazdravil tovarišu in do tretjine je manjkalo starega vina v steklenici, ko sem jo zahvaljevalje se oddal lastniku nazaj. Brez ovinkov nastavi tudi on k ustom. Precéj lažja je bila, ko je prejenjal.

„Na, Matevž, ostanek je vaš! Delili bomo po bratovsko.“

Matevž naju je pri tem opraviilu nekako pusto gledal. Najbrž je premišljeval, ali tudi njega kaj doleti, ali pa bova sama vse izpraznila. Takoj je on zdaj vstal in vzel ponujeno steklenico.

Najprvo Matevž proti luči obrne steklenico. Bila je še za tretjino polna, zato ni vedel, je li vse nje-govo, ali mora še nama kaj ostati.

„O le popijte, kar je“, osrči ga tovariš.

Klok, klok — klok, čuje se zamolklo, ne vé, ali iz Matevževega grla, ali iz steklenice. Na zadnje še krepko posreblje in vedela sva, da je Matevž spraznil do zadnje kaplje.

„O to pa to! Šembrano se na to rog lahko trobi, vse drugače kot na gosp. logarja roženino. In kako ta šment greje! Kar po vseh udih ga čutim! O, pa niste tega vina v trgu kupili, pa ne?“

Prijatelj moj se nasmeja, odpira že drugo stek-lenico. Tudi od te dobi Matevž zadnjo tretjino. Izpil je, a vendar je pozneje še enkrat nastavil, češ, škoda bi bilo za vsako kapljo.

„O pa ne! mraza ne bomo čutili!“ zahvali Matevž.

(Dalje sledi.)

(V deželni hiralnici v Ptuj) je razpisano mesto ordinarija; službo oddaje deželni odbor štaterski. Prosilec mora biti doktorji vsega zdravilstva ter večji obema deželnima jezikoma. Letna remuneracija znaša 300 gld. Dalje razpisuje deželni odbor službo ordinarija v bolnišnici v Ptuj. Letna remuneracija znaša 400 gld., pogoji so isti.

Raznoterosti.

— Mesto pogorelo. Kakor se poroča iz Peterburga, pogorelo je mesto Vetluga skoro popolnoma. Mestna hiša, banka in šolska poslopja so vpepeljena. Škoda še ni cenjena. Bèda je strašna.

— Lyonsko društvo za pospeševanje in razširjanje sv. vere je nabralo lanske leto 6.451.918 frankov; 89.776 frankov več, kakor 1888. leta.

— Velik požar. Iz Brna se poroča te dni: Danes popoldne se je unelo v podstrežji tukajšnje suknarne in pogorelo podstrežje, stroji v prvem nadstropji, blago in gradivo. Škode je za 50.000 do 70.000 gld.

— Romanje v Domremy. Dne 22. t. m. je romala velika množica ljudi v Domremy, rojstveni kraj device Orleanske. Vseh romarjev je bilo do 15.000, med katerimi so bili tudi eden nadškof in dva škofa.

— Najgloblje morje. Pred dvema letoma je našla angleška ladja „Egeria“ 8102 metra globoko morje, katero so imeli do lanskega leta za najgloblje. Lani pa je našla zgoraj imenovana ladja med samoanskimi in tonganskimi otoki 8280 metrov globoko morje.

Telegrami.

Išl, 30. julija. Danes dopoldne se je pripeljal ženin nadvojvoda Francišek Salvator ter takoj izstopil v cesarski vili. Popoldne so se pripeljali: Nadvojvoda Karol Ludovik s soprogo in prestolonaslednica-vdova Štefanija s hčerko, katere je cesar na kolodvoru srčno pozdravil. Dalje so se pripeljali mnogi nadvojvode in nadvojvodinje, princ Leopold Bavarski s soprogo, ministerska predsednika Taaffe in Szapary. Cesarica ter ženin in nevesta so obiskali princesinjo Gizelo. Ko se je cesar vračal s kolodvora, zapazil je grofa Taaffeja, takoj je ukazal ustaviti, stopil z voza, pozdravil grofa Taaffeja, ter se z njim nekaj minut milostno razgovarjal. Po predstavi v gledališču je godba zaigrala cesarsko pesem. Išl je bil krasno razsvetljen. Obrežje ob jezeru in mostovi so bili razsvetljeni z lampijoni. Red povsod vzoren.

Išl, 31. julija. Pred osmo uro zjutraj so bili odprti vhodi v župnijsko cerkev. Nekaj minut pozneje je bila cerkev napolnjena v vseh prostorih. V sredi cerkve so belo oblečene deklice stale v vrsti, tako, da je bilo oblečena deklica bila poleg druge v narodni noši išelske okolice. Pred deveto uro pričeli so dohajati v cerkev povabljeni gostje, med njimi oba ministerska predsednika, dalje člani cesarske hiše. Ob tri četrt na deseto uro so prišli po programu od cesarske vile ženin poleg cesarja, nevesta poleg cesarice. Pred cerkvijo je visoka gospoda pričakovala cesarja in cesarico, ki sta se ustavila na evangelijski strani. Ženin in nevesta sta se ustavila pred velikim oltarjem sredi tovarišev in družic, mej tem je igrala godba. Škof dr. Doppelbauer je z azistencijo poročal in imel nagovor. Cesarica je imela svetlosrebrno-sivo toaleto, nevesta belo s pristinimi čipkami, ženin je bil v uniformi stotnika dragonskega polka. Ženin in nevesta sta izrekla

„da“ jako razločno. Po obedu sta cesar in cesarica objela novoporočenca. Po poroki je vsa gospoda, na čelu jej cesar in cesarica, zapustila cerkev.

Berolin, 30. julija. Kakor poroča „Norddeutsche Allg. Zeitung“, bodeta princ Henrik in princ Adalbert Altenburška spremljala nemškega cesarja na Rusko.

Buenos-Ayres, 30. julija. Boj med vstaši in vladnimi četami se je zopet pričel, a zdaj brez odločilnega vspeha. Kongres se je sošel popoldne.

Baltimore, 30. julija. Parnik je zadel ob drugo ladjo, na kateri je bilo 1500 popotnikov. Štirje so mrtvi, mnogi ranjeni.

Umrli so:

29. julija. Silvester Kokalj, mizarjev sin, 20 mesecev, Streliske ulice 11, jetika. — Leopoldina Rekar, železniškega strojevodje hči, 30 let, sv. Petra cesta 38, jetika.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
opazovanja		izakometa v mm	toplomera po Celziju			
30	7. u. jut.	736.5	19.8	vzhod	jasno	0.00
	2. u. pop.	736.4	25.2	svzhod	oblačno	
	9. u. zveč.	737.6	19.9	vzhod	"	
Srednja temperatura 21.6° za 2.0° nad normalom						

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

31. julija.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	88 gld. 45 kr.
Srebrna 5 1/2 „ 100 „ 16% „	89 „ 55 „
5% avstr. zlata renta, davka prosta	108 „ 70 „
Papirna renta, davka prosta	101 „ 25 „
Akije avstr.-ogorske banke	982 „ — „
Kreditne akije	306 „ 25 „
London	116 „ — „
Srebro	— „ — „
Francoški napoleond.	9 „ 21 „
Cesarski cekini	5 „ 52 „
Nemške marke	56 „ 72 1/2 „

Predzadnji teden!

Komad le 1 gold.

Predzadnji teden!

Srečke dunajske razstave

2 glavna dobitka vsak

50.000 gld. vrednosti.

Srečka je veljavna za obojno žrebanje.

Drugo žrebanje 15. oktobra.

Srečke po 1 gld. dobé se pri C.C. Mayer-ju v Ljubljani.

Kovert s firmo
priporočila
Katoliška Tiskarna
po nizkej ceni.

Zobolek, prašek in pasta za zobe

preč. oo. Benediktincev
opatiije Soulae (Gironde).
Dom MAGUELONNE, pripor.

Največje odlikovanje: dve zlati svetinji: Bruselj 1880, London 1884.

Iznajdeno leta 1373 po prijorji Pierre Boursaud.

Vsakdanja raba zoboleka oo. Benediktincev (po nekoliko kapljic na vodi) ozdravi in zabrani gnjilobo zob, jih obeli in utrjuje; okrepčuje in popolno ozdravi celjusti.

Zares močno ustrežemo našim p. n. citateljem, opozorjaje na to starodavno ter prekoristno iznajdbo — najboljši in edini lek proti zobobolu.

Tvrška SEGUIN Bordeaux (Francija)
Rue Croix de Seguey 106 & 108.
Ustanovljena leta 1807.

Dobica se v vseh lekarnah in prodajalnicah dišav. (48)

OLJNATE BARVE

kositarских pušicah po pol in jeden kilo priporoča najceneje

ADOLF HAUPTMANN,

tovarna oljnatih barv, laka in firneža

semeniško poslopje 6 LJUBLJANA semeniško poslopje 6.